

N:o 43.

Ank. till Riksd. Kansli d. 2 Mars 1869, kl. 3 e. m.

Utlåtande, angående föreslagna statsbidrag till vägars anläggning, bro- och hamnbyggnader samt kanaler äfvensom sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.

(R. A.)

I likhet med hvad under flera föregående riksdagar iakttagits får Stats-Utskottet härmed afgifva särskildt Utlåtande rörande de genom Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående Statsverkets tillstånd och behof eller enskilda motioner väckta och till Utskottets handläggning öfverlemnade frågor om Statsbidrags beviljande för väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader, kanalanläggningar samt sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.

A) Väganläggningar och vägförbättringar.

I:o.

Angående anslag för anläggning af nya samt förbättring eller om-läggning af mindre goda vägar.

För anläggning af nya samt förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar har Kongl. Maj:t, uti sin nådiga Proposition angående Statsverkets tillstånd och behof föreslagit, att Riksdagen måtte för år 1870 till Kongl. Maj:ts disposition anvisa Etthundrafemtiotusen Riksdaler, eller samma belopp som för sådant ändamål vid de sednare riksdagarne för hvarje år beviljats.

Af det vid den nådiga Propositionen fogade Statsrådsprotokoll rörande civilärenden (Bil. N:o 5 a, sid. 29, 30) äfvensom af Styrelsens för allmänna väg- och vattenbyggnader till Kongl. Maj:t afgifna och till Utskottet öfverlemnade general-förslag rörande ifrågasatta allmänna arbetsföretag, inhemtas, att, förutom förslagen till åtskilliga större vägarbeten, hos bemälda Styrelse äro hvilande en mängd pla-

ner till dylika arbeten inom olika delar af landet utaf sådan beskaffenhet, att deras understödjande lämpligast kan ske af den fond Kongl. Maj:t sålunda af Riksdagen äskat, samt att de understöd, Styrelsen förordat för dessa i tre klasser upptagna arbeten, uppgå till ett sammanlagdt belopp af 1,159,150 R:dr, nemligen:

i första klassen, eller de som företrädesvis anses förtjenta af understöd	R:dr 555,250:—
i andra klassen	» 567,900:—
i tredje klassen	» 36,000:—
	<hr/>
	Summa R:dr 1,159,150:—

Med afseende å det sålunda ådagalagda behovet af fortfarande anslag till understöd för vägarbeten i rikets särskilda delar hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte, för *anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar*, till Kongl. Maj:ts disposition för år 1870 på Riksgälds-kontoret anvisa ett anslag af Etthundrafemtiotusen Riksdaler.

2:o.

Vid 1865—1866 års riksdag beviljades för *väganläggning från Ramsele sockengräns genom Fjellsjö till Bodums kyrka samt vidare derifrån till Tåsjö kyrka i Westernorrlands län* ett statsbidrag af 76,250 R:dr, hvaraf till utgående under år 1867 anvisades ett belopp af 25,000 R:dr, hvarefter vid derpåföljande riksdagar i ytterligare afräkning derå anvisats till lyftning år 1868 ett belopp af 20,000 R:dr och år 1869 likaledes 20,000 R:dr; och har Kongl. Maj:t nu äskat att återstoden af anslaget måtte beviljas att utgå under år 1870 med 11,250 R:dr.

Väganläggning från Ramsele sockens gräns genom Fjellsjö till Bodums kyrka samt vidare derifrån till Tåsjö kyrka i Westernorrlands län.

Då denna väganläggning enligt antaget kontrakt skall vara fullbordad den 1 November 1870, hemställer Utskottet,

att Riksdagen, med bifall till hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit, måtte till utgående från Riksgälds-kontoret under år 1870 anvisa återstoden Elfvatusen tvåhundrafemtio Riksdaler af det för *väganläggning från Ramsele sockengräns genom Fjellsjö till Bodums kyrka samt derifrån till Tåsjö kyrka i Westernorrlands län* vid 1865—1866 års riksdag beviljade anslag, 76,250 R:dr.

3:o.

För *anläggning af väg från sjön Bolmen till Wieslanda jernvägsstation i Kronobergs län* beviljades vid 1865—1866 års riksdag ett mot två tredjedelar af verkliga anläggningskostnaden svarande anslag, dock högst 150,000 R:dr, med skyldighet för intressenterna i detta arbetsföretag att, i den mån anslagsbeloppet utbekommes, af egna medel tillskjuta minst hälften af hvad som utaf statsanslaget lyftas. Utaf

Väganläggning från sjön Bolmen till Wieslanda jernvägsstation i Kronobergs län.

detta statsbidrag hafva vid föregående riksdagar blifvit anvisade 33,333 R:dr 33 öre att utgå år 1867, 37,500 R:dr år 1868 och 37,500 R:dr år 1869, eller tillhopa 108,333 R:dr 33 öre; och har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till utgående under år 1870 anvisa återstående anslagsbeloppet, 41,666 R:dr 67 öre.

I sammanhang härmed har Utskottet till pröfning förehaft en af Herr C. I. Bengtsson inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 166) att återstoden af det ifrågavarande anslaget måtte till vederbörande bolag utbetalas under innevarande år.

Enligt hvad det vid Kongl. Maj:ts nådiga Proposition angående Statsverkets tillstånd och behof (bil. N:o 5 a, sid. 26, 27), fogade protokoll öfver civilärenden upplyser och jemväl i Herr Bengtssons motion omförmäles, hade vägbyggnadsdirektionen, uti underdånig ansökan, som af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Kronobergs län blifvit förordad, anhållit att Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen aflåta nådig Proposition, att hela återstående anslaget måtte under år 1869 få lyftas, under förbindelse för bemälda direktion att ansvara, det arbetet, hvilket enligt kontrakt skall vara fullbordadt inom loppet af år 1870, blefve färdigt till afsyning den 1 Juli samma år. Enär likväl svårighet för Direktionen icke borde möta att under innevarande år upplåna de medel, som för arbetets påskyndande kunde erfordras, har Kongl. Maj:t, med afslag å berörda ansökan, endast funnit sig böra, på sätt ofvan är nämndt, hos Riksdagen begära, att återstående anslagsbeloppet anvisades att utgå under år 1870.

Vid nu uppgifna förhållande och då ifrågavarande anslag blifvit beviljadt till ett belopp, motsvarande $\frac{2}{3}$ delar af den verkliga anläggningskostnaden, dock högst 150,000 R:dr, med förbindelse för vederbörande att i mån af anslagssummans utkommande af egna medel tillskjuta minst hälften af hvad som utaf statsanslaget lyftas, anser sig Utskottet böra hemställa,

att Riksdagen, med afslag å Herr C. I. Bengtssons motion om återstående anslagsbeloppets utbekommande under år 1869, måtte anvisa återstoden af det för *anläggning af väg mellan sjön Bolmens strand och Wieslanda järnvägsstation i Kronobergs län* vid 1865—1866 års riksdag beviljade, mot två tredjedelar af verkliga anläggningskostnaden svarande anslag af högst 150,000 R:dr, att under år 1870 från Riksgälds-kontoret utgå med högst Fyrtioett tusen sexhundrasextiosex R:dr 67 öre, under förbindelse för intressenterna att, i den mån anslagssumman utbekommes, af egna medel tillskjuta minst hälften af hvad som utaf statsanslaget lyftas.

4:o.

Väganläggning mellan Åsele och Wilhelmina kyrkoby i Westerbotens län.

Sedan Rikets Ständer vid 1865—1866 års riksdag för väganläggning mellan Åsele och Wilhelmina kyrkoby i Westerbotens län beviljat ett anslag af 50,000 R:dr, deraf 10,000 R:dr vid nämnde riksdag anvisades att utgå under år 1867 och 15,000 R:dr vid 1867 års riksdag anslogos att utgå under år 1868, blef, med bifall till

Kongl. Maj:ts vid sistförflutna riksdag framställda nådiga Proposition samt med anledning af den inom orten då rådande nöd, i följd af hvilken antagligt vore att arbetet komme att påskyndas vida mera, än som under andra förhållanden ifrågakommit, i ytterligare afräkning å detta anslag anvisadt ett belopp af 20,000 R:dr att utgå under innevarande år. Vid sådant förhållande och enär detta väganläggningsarbete, enligt antaget kontrakt, icke skall fullbordas förr än till den 1 Oktober 1872, har Kongl. Maj:t, enligt hvad Bil. N:o 5 a (sid. 28) vid den nådiga Propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof upplyser, funnit sig icke böra till innevarande Riksdag göra framställning om anvisande af det för arbetet återstående anslagsbeloppet 5,000 R:dr. Deremot har Herr *E. V. Ahnquist*, uti en inom Första Kammaren väckt och till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 46), under uppgift att arbetsökande till följd af 1867 års missväxt infunnit sig till vida större antal vid denna vägbyggnad, än under andra förhållanden kunnat påräknas, samt då anledning vore att så stor tillgång på arbetskraft äfven detta och nästkommande år skulle i orten uppstå, att det kunde blifva möjligt år 1870 fullborda ifrågavarande vägbyggnadsföretag, hemställt, att Riksdagen måtte anvisa återstående delen af det till detta arbete beviljade statsanslag 50,000 R:dr, att under år 1870 utgå med 5,000 R:dr.

Som likväl, enligt hvad Utskottet inhemtat, utaf det ifrågavarande anslaget i September 1867 lyftats 10,000 R:dr, hvilket belopp varit tillräckligt för arbetets bedrivande under större delen af år 1868, enär utaf de för sistnämnda år anvisade 15,000 R:dr någon lyftning icke egt rum förrän i Oktober sistnämnda år, hvadan antagligt är att en betydlig del af sistberörda medel ännu icke hunnit för arbetet användas, hvartill kommer att hela det för innevarande år anvisade beloppet, 20,000 R:dr, ännu i Riksgälds-kontoret inestår, får Utskottet, som vid sådant förhållande, lika med Kongl. Maj:t, anser obehöfligt, att Riksdagen nu anvisar återstoden af det för detta arbete beviljade anslag, hemställa,

att ifrågavarande motion måtte lemnas utan afseende.

5:o.

På sätt i 9:de punkten af Stats-Utskottets vid sistlidna riksdag afgifna Utlåtande N:o 48 omförmäles, har en väganläggning till Norge genom *Westerdalarne* blifvit föreslagen, hvilket vägarbete fördelats i 3:ne afdelningar, nemligen:

Väganläggning till Norge genom Westerdalarne.

a) omläggning och utvidgning af gammal väg från Transtrands kyrka till s. k. Timmergatan, beräknad att kosta	R:dr 18,173: 70.
b) anläggning af ny väg från Timmergatan till Fulu elf, med kostnad af	„ 38,523: 81.
c) anläggning af bro öfver Fulu elf och ny väg till riksgränsen, för	„ 34,376: 43.
eller tillsammans R:dr 91,073: 94.	

Enligt hvad Stats-Utskottet inhemtat af det utaf Väg- och Vattenbyggnadsstyrelsen sednast afgifna generalförslag, är det under Lit. b upptagna vägarbetet från Timmergatan till Fulu elf, hvilket beräknats till en kostnad af 38,523 R:dr 81 öre, under arbete med ett statsunderstöd af 32,000 R:dr, som af Kongl. Maj:t anvisats att utgå dels med 16,000 R:dr utaf de vid sistlidne riksdag, för beredande af arbetsförtjenst åt den i följd af missväxt och dyr tid nödställda befolkningen i vissa delar af landet, för år 1868 anvisade 200,000 R:dr, dels med ett lika belopp, eller 16,000 R:dr, från de till väganläggningar och vägförbättringar för innevarande år anslagna medel. De återstående tvänne vägdelarne,

från Transtrands kyrka till Timmergatan, beräknad till . . . R:dr 18,173: 70
 samt från Fulu elf till riksgränsen 34,376: 43,
 hafva af Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader uti ofvanberörda generalförslag blifvit hos Kongl. Maj:t anmälda till erhållande af statsunderstöd i samma proportion, som förut meddelats för arbetet mellan Timmergatan och Fulu elf, eller 43,650 R:dr.

I afseende på ifrågavarande arbete har Herr *Eric Dofsen*, uti en inom Andra Kammaren väckt och till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 68), hemställt, att Riksdagen måtte till arbetets fortsättande under år 1870 anvisa ett särskildt anslag till lika belopp som för hvartera af åren 1868 och 1869, eller 16,000 R:dr.

Med afseende å hvad ofvan blifvit anfördt och under antagande att Utskottets i första punkten af detta Utlåtande gjorda hemställan vinner bifall, hemställer Utskottet,

att Riksdagen för ifrågavarande arbeten icke må bevilja något särskildt anslag.

B) Hamn- och Brobyggnader.

6:o.

Anslag till mindre hamn- och brobyggnader samt upprensning af år och farleder. Såsom fond för understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprensning af år och farleder har Kongl. Maj:t i Sin nådiga Proposition om Statsverkets tillstånd och behof föreslagit, att för år 1870 måtte å extra stat anvisas enahanda belopp som tillförene, eller 20,000 R:dr.

Med afseende å det fortfarande behovet af medel för ifrågavarande ändamål, hemställer Utskottet,

att Riksdagen måtte för understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprensning af år och farleder till Kongl. Maj:ts disposition för år 1870 på Riksgälds-kontoret anvisa ett anslag af Tjugutusen R:dr.

7:o.

7:o.

Herr *J. Rundbäck* har uti en inom Andra Kammaren väckt och till Stats-Utskottet remitterad motion, under återopande af handlingar, hvilka han framdeles skulle till Utskottet öfverlemnna, föreslagit antingen att Riksdagen måtte bevilja det bolag, som bildats för att bygga en bro öfver Göta elf mellan Göteborgs stad och Hisingö-landet vid den så kallade Qvillebäcken, dels ett anslag utan återbetalningsskyldighet af 60,000 R:dr R:mt, dels en lika stor summa såsom lån mot 4 procent ränta och 2 procent årlig amortering, eller ock att berörda bolag måtte undfå ett räntefritt lån å 150,000 R:dr R:mt, att, efter byggnadsårens slut och bronns öppnande för trafiken, återbetalas under loppet af 20 år med 7,500 R:dr årligen.

Brobyggnad öfver Göta elf mellan Göteborgs stad och Hisingö-landet.

Då de af motionären återopade handlingar icke blifvit till Utskottet ingifna och någon slags utredning af frågan i öfrigt icke blifvit Utskottet meddelad, hemställer Utskottet,

att ifrågavarande motion må lemnas utan afseende.

C) Kanaler och andra vattenkommunikationer.

8:o.

Utaf det vid 1862—1863 års riksdag för utsträckning af *Kinda bätled* från sjön *Kengen* till *Linköpings hamn* beviljade statsbidrag af 875,000 R:dr, hvaraf hälften anvisades att utgå såsom anslag och hälften såsom lån, hafva vid föregående riksdagar blifvit till lyftning anvisade tillhopa 810,000 R:dr, deraf såsom anslag 405,000 R:dr och såsom lån 405,000 R:dr; och har Kongl. Maj:t uti den nådiga Propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof föreslagit, att återstoden af detta statsbidrag måtte anvisas att under år 1870 utgå med 32,500 R:dr såsom anslag utan återbetalningsskyldighet och 32,500 R:dr såsom lån.

Statsbidrag för utsträckning af Kinda bätled.

Som ifrågavarande kanaliseringsarbete enligt antaget kontrakt skall vara fullbordadt före utgången af år 1870, hemställer Utskottet,

att återstoden af det statsbidrag, som vid 1862—1863 års riksdag beviljades för *utsträckning* af *Kinda bätled* från sjön *Kengen* till *Linköpings hamn*, må anvisas att under år 1870 från Riksgälds-kontoret utgå med Trettioåtusen femhundra Riksdaler såsom anslag utan återbetalningsskyldighet och Trettioåtusen femhundra Riksdaler såsom lån, eller tillhopa Sextiofemtusen Riksdaler, att af vederbörande bolag lyftas under de vilkor, som i afseende på detta statsbidrags åtnjutande blifvit af Rikets Ständer meddelade.

D) Sjösjänkning och andra vattenaftappnings-företag.

9:o.

Anslag till
myrutdik-
ningar och
vattenaf-
tappningar
inom de nor-
ra länen.

För sådana utdikningar och aftappningar i *Norrbottens, Westerbottens, We-ster-Norrlands, Jemtlands, Gefleborgs* och *Stora Kopparbergs* län samt *Elfdals, Fryksdals, Jösse* och *Nordmarks* härader i *Wermlands* län, som hufvudsakligen afse att förminska frostländigheten, har Kongl. Maj:t, uti den nådiga Propositionen om Statsverkets tillstånd och behof, åskat att för år 1870 ett belopp af Sextiotusen Riksdaler måtte, med bibehållande af nu gällande föreskrifter i afseende å så väl vilkoren för statsbidragens erhållande som kontrollen å arbetenas utförande, ställas till Kongl. Maj:ts nådiga disposition.

Härförutom hafva uti särskilda inom Kamrarne väckta och till Stats-Utskottet remitterade motioner, nemligen inom Första Kammaren Herr *A. G:son Bennich* (motion N:o 21) samt inom Andra Kammaren dels Herrar *P. Östman* och *P. U. Ljuslin* (motion N:o 94) dels Herrar *M. Ahlgren, P. O. Hörnfeldt, P. Engman, Axel Lundström, Aug. Danielsson, L. J. Fuhlander, Z. Grape, Olof Nilsson, Petter Pehrsson, Per Ericsson, Johan Norén, Ol. Östling, F. V. Aman, Jun Andersson, Gustaf Hæggström, A. M. Myrtin, C. Ocklind, Erik Ersson* och *Nils Larson* (motion N:o 188) hemställt, att Riksdagen för ofvanberörda ändamål äfven nu måtte bevilja samma anslagsbelopp, som tillföre, eller 120,000 R:dr.

Af den vid Kongl. Maj:ts förenämnda nådiga Proposition fogade Bil. N:o 5 a sid. 31 inhemtas att, sedan den för innevarande års myrutdikningar inom de norra länen anvisade fond af 120,000 R:dr blifvit till vissa arbeten fördelad, ansökningar om bidrag till utdikningar af förevarande beskaffenhet, åtföljda af utarbetade planer, hos Väg- och Vattenbyggnads-styrelsen äro hvilande för

1 aftappningsföretag inom Norrbottens län, beräknadt till en kostnad af	R:dr	2,730: —
89 aftappningsföretag inom Westerbottens län, beräknade till »		518,051: 3.
6 dito inom Wester-Norrlands län »		47,215: 43.
29 dito inom Jemtlands län »		399,024: 37.
5 dito inom Gefleborgs län »		58,998: 30.
2 dito inom Stora Kopparbergs län »		3,301: —
2 dito inom Wermlands län »		3,211: 20.
		eller tillhopa R:dr 1,032,521: 33.

Jemte det Styrelsen för allmänna väg- och vatten-byggnader i det sednast afgifna generalförslaget intygat, att bidrag för ifrågavarande ändamål varit af jord-egare mycket eftersökta i vissa orter, dock hufvudsakligen för torrläggning af invid odlade egor belägna små frostländiga myrtrakter, har Styrelsen erinrat, att, för att kunna understödja alla de ofvan omförmälda 134 utdikningsarbetena med statsbidrag, motsvarande en tredjedel af beräknade kostnaden, erfordrades en fond af 344,174 R:dr.

Ehuru Utskottet instämmer i den vid föregående riksdagar uttalade åsigt att sådana utdikningar, som afse att minska frostländigheten, obestriddligen kunna utöfva ett välgörande inflytande på det kringliggande området samt sålunda verka till förekommande af missväxt, anser sig Utskottet, med afseende på Statsverkets närvarande ställning icke kunna eller böra tillstyrka beviljande af medel för ifrågavarande ändamål till högre belopp, än Kongl. Maj:t härtill åskat; och Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:ts disposition för år 1870 anvisa ett belopp af Sextiotusen Riksdaler att från Riksgäldskontoret utgå såsom anslag utan återbetalningsskyldighet till understödjande af sådana *myrutdikningar* och *vattenaftappningar* inom *Norrbottnens, Westerbottens, Wester-Norrlands, Jemtlands, Gefleborgs* och *Stora Kopparbergs* län samt *Elfdals, Fryksdals, Jösse* och *Nordmarks* härader i *Wermlands* län, som företrädesvis afse att förminska *frostländigheten*.

Beträffande de vilkor, hvarunder ifrågavarande anslag må beviljas, får Utskottet, med afseende derpå, att bidrag för ifrågavarande ändamål, enligt hvad Väg- och Vattenbyggnads-styrelsen vitsordat, varit af jordegare inom vissa orter mycket eftersökta, hemställa,

dels att sådant understöd icke i något fall får öfverstiga en tredjedel af den för arbetets utförande enligt fastställd plan beräknade kostnad; dels att anslaget må, utan någon viss fördelning mellan de särskilda länen, företrädesvis anvisas till sådana större företag, som anses i väsendtlig mån befrämja det dermed afsedda ändamål eller frostländighetens förminskande; dels att vederbörande kommuner, föreningar eller enskilde alltid skola hafva förbindelse att icke allenast tillskjuta hvad derutöfver för arbetets fullbordande erfordras, utan ock att för all framtid behörigen underhålla de afloppsgrafvar och andra för ändamålets vinnande utförda arbeten, som med statsbidrag blifvit understödda; dels slutligen att Kongl. Maj:t må ega att i de fall, der sådant anses vara af behovet påkalladt, i nåder medgifva att någon del af anslaget må förskottsvis till vederbörande utbetalas;

hvarjemte Riksdagen behagade föreskrifva,

att, för tillgodonjutande af ifrågavarande understöd, skola i öfrigt lända till efterrättelse de vilkor och bestämmelser, som Riksdagen, med anledning af det memorial Utskottet derom särskildt skall afgifva, kommer att fastställa.

I sammanhang härmed har Utskottet tagit under ompröfnig en af Herr E. V. Almquist inom Första Kammaren väckt och till Utskottet remitterad motion

(N:o 8), deri blifvit föreslaget, att Riksdagen, för den händelse Kongl. Maj:t kunde finna skäl i nåder medgifva, att större eller mindre del af Kronoarbeta-korpens disciplin- och pionier-kompanier må under sommarmånaderna användas till verkställande af sådana arbeten i Norrland, som afse vidsträcktare och mera sammanhängande, vattenskadade och frostledande markers afdikning, måtte besluta, att de särskilda kostnader, som därför, utöfver hvad af fångvårdsanslaget i allt fall bestrides, kunna komma att uppstå, må af allmänna medel till högst 15,000 R:dr för år 1870 utgå, vare sig såsom särskildt anslag, eller ock af de medel Riksdagen kan komma att för samma år ställa till Kongl. Maj:ts nådiga disposition, till bidrag för sådana utdikningar och vattenaftappningar i de norra länen, Stora Kopparbergs län och en del af Wermland, som afse frostländighetens förminskande derstädes.

Då någon plan för utförande af den utaf motionären föreslagna utdikning af vidsträcktare och mera sammanhängande, vattenskadade och frostledande marker icke, så vidt Utskottet har sig bekant, blifvit uppgjord, samt Utskottet i följd deraf saknar all ledning för omdömet så väl rörande vidden och beskaffenheten af de ifrågavarande utdikningsarbetena, som möjligheten af deras utförande på det af motionären föreslagna sätt, anser sig Utskottet böra hemställa,

att ifrågavarande motion icke må till någon åtgärd föranleda.

10:o.

Lån för befrämjande af myr-utdikningar och vattenaftappningar inom rikets mellersta och södra län.

I likhet med hvad vid sednaste riksdagar egt rum, har Kongl. Maj:t föreslagit, att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:ts disposition för år 1870 anvisa en summa af 50,000 R:dr att utgå såsom låneunderstöd för *befrämjande af utdikningar och aftappningar af sanka trakter och sjöar inom rikets mellersta och södra län.*

Af Väg- och Vattenbyggnads-styrelsens generalförslag inhemtas, att hos Styrelsen finnas hvilande från 11 särskilda län inkomna planer till 35 arbetsföretag, för hvilka kostnaden är beräknad till 435,735 R:dr och bidraget upptaget till 213,200 R:dr.

Utskottet anser skäl förefinnas att fortfarande bevilja medel för ifrågavarande ändamål och hemställer alltså,

att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:ts disposition för år 1870 på Riksgälds-kontoret anvisa en summa af Femtiotusen Riksdaler att utgå såsom lån för *befrämjande af utdikningar och aftappningar af sanka trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag inom rikets mellersta och södra län, samt att för erhållande af lån utaf ifrågavarande medel skola lända till efter rättelse de vilkor och bestämmelser, som Riksdagen, med anledning af det memorial Utskottet derom särskildt skall afgifva, kommer att fastställa.*

11:o.

Lån för sänkning af Lida-än.

För sänkning af *Lida-äns vattenyta* beviljades vid 1862 och 1863 års riksdag ett låneunderstöd af 126,000 Riksdaler att utgå med 46,000 R:dr under näst derpå

följande statsregleringsperiod, hvarefter vid de derpå följande riksdagarna blifvit anvisade att utgå under hvartera af åren 1867 och 1868 Trettiotusen Riksdaler och under innevarande år Tiotusen Riksdaler, och har Kongl. Maj:t nu föreslagit att återstående lånebeloppet må varda anvisadt att under innevarande år utgå med Tiotusen Riksdaler.

Enligt det antagna kontraktet skall ifrågavarande arbete vara fullbordadt inom den 1 Oktober 1870; varande i afseende på lånets återbetalning medgifvet att ränteinbetalningen därför får taga sin början tre år från slutet af det år, hvarunder hela lånesumman från Riksgälds-kontoret utbekommit.

I enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, hemställer Utskottet, att återstoden af det för *Lida-åns sänkning och upprensning* vid 1862—1863 års riksdag beviljade låneunderstöd å 126,000 R:dr må af Riksdagen anvisas att år 1870 från Riksgälds-kontoret utgå med Tiotusen Riksdaler, under iakttagande af de vilkor, som för detta lån redan blifvit bestämda.

12:o.

Till *Bergforsens rensning* i Ume elf för att freda derofvanför belägna låglända egor för öfversvämningar beviljade Rikets Ständer vid 1865—1866 års riksdag ett anslag af 11,000 R:dr, hvaraf blifvit anvisade 5,000 R:dr att utgå under år 1867, samt 2,000 R:dr under år 1868 och 2,000 R:dr under innevarande år; och har Kongl. Maj:t, då arbetet enligt antaget kontrakt skall fullbordas till den 1 Oktober 1870, föreslagit Riksdagen att till utgående under sistnämnda år anvisa återstoden af anslagsbeloppet med 2,000 R:dr.

Anslag till rensningar i Ume elf.

Utskottet finner sig böra tillstyrka bifall härtill och hemställer alltså, att Riksdagen måtte för år 1870 till utgående från Riksgälds-kontoret anvisa återstoden, Tvåtusen Riksdaler, af det vid 1865—1866 års riksdag till rensningar för flodvattnets afledande i en del af *Ume elf* utan återbetalningsskyldighet beviljade anslag af 11,000 R:dr.

13:o.

Uti en inom Andra Kammaren väckt och till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 187) har Herr *Pehr Pehrsson* förnyat sitt vid sistförflutna riksdag gjorda yrkande, att Riksdagen måtte till verkställande af gräfning uti och upprensning af den del utaf *Olandsån*, som är belägen nedanför Walde qvarn, bevilja ett låneunderstöd af 102,400 Riksdaler, motsvarande ungefär $\frac{2}{3}$ delar af den beräknade kostnaden, under vilkor att, i likhet med hvad som medgifvits vid låneunderstödet beviljande för upprensning af öfra delen utaf ifrågavarande å, under arbetstiden, hvilken antagits till fyra år, icke någon ränta å lånebeloppet skall beräknas eller afbetalning å kapitalet ega rum, men att efter nämnda tid låntagarne

Upprensning af den del af Olands-ån, som är belägen nedanför Walde qvarn.

skola vara skyldige att årligen inbetala 8 procent af lånesumman, deraf 5 procent såsom ränta och 3 procent såsom amortering å kapitalet.

Då Statsverkets närvarande ställning lika litet vid innevarande riksdag, som vid den sistförflutna, medgifver anvisande af det begärda låneunderstödet, hemställer Utskottet,

att ifrågavarande motion icke må af Riksdagen bifallas.

14:o.

*Understöd
för sänkning
af Ifö-sjön i
Willands
härad af
Christian-
stads län.*

Under åberopande af de framställningar, som vid flera föregående riksdagar blifvit gjorda om understöd af allmänna medel för sänkning af *Ifö-sjön* i Willands härad af Christianstads län, har Herr *Sven Nilsson*, uti en inom Andra Kammaren väckt och till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 81), föreslagit, att 54,000 R:dr, utgörande icke fullt $\frac{2}{3}$:delar af den beräknade kostnadssumman, måtte såsom lån beviljas för nämnda sjös sänkning.

Enär, enligt hvad Utskottet inhemtat af Väg- och Vattenbyggnads-styrelsens nu afgifna generalförslag, *Ifö-sjöns* sänkning ingår bland de arbeten, som af bemälda Styrelse föreslagits till erhållande af understöd utaf de medel, som komma att ställas till Kongl. Maj:ts disposition för vattenaftappningar i mellersta och södra delarne af riket, anser sig Utskottet böra hemställa,

att något särskildt anslag för ifrågavarande ändamål icke må af Riksdagen beviljas.

Till upplysning om de i detta Utlåtande af Utskottet tillstyrkta anslags- och lånesummors sammanlagda belopp bifogas härjemte ett deröfver uppgjort sammandrag.

Stockholm den 2 Mars 1869.

På Utskottets vägnar:

Arvid Fr:son Posse.

Reservationer:

mot Utskottets hemställan i 9:de punkten, angående anslag till myrutdikningar och vattenaftappningar i de norra länen:

af Herrar *P. O. Hörnfeldt* och *Jan Andersson*.

Sammandrag af de uti Stats-Utskottets Utlåtande N:o 43 tillstyrkta statsbidrag för väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader, kanaler och andra vattenkommunikationer samt vattenaftappningsföretag.

	Anslag.		Lån.		Summa anslag.		Summa lån.		Summa anslag och lån.	
A. Väganläggningar och vägförbättringar.										
Till fond för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar	150,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
För väganläggning från Ramsele sockens gräns till Tåsjö kyrka inom Wester-Norrlands län	11,250	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ d:o från sjön Bolmen till Wieslanda jernvägsstation i Kronobergs län, högst	41,666	67	—	—	202,916	67	—	—	202,916	67
B. Hamn- och brobyggnader.										
Till fond för understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprensning af åar och farleder	20,000	—	—	—	20,000	—	—	—	20,000	—
C. Kanaler och vattenkommunikationer.										
För utsträckning af Kinda bätled	32,500	—	32,500	—	32,500	—	32,500	—	65,000	—
D. Sjösänkningar och andra										
Till fond för myrutdikningar och vattenaftappningar i nordligaste länen jemte fyra härader af Wermlands län	60,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
„ fond för understödjande af utdikningar och a sankta trakter och sjöar i öf- riga delar af riket	—	—	50,000	—	—	—	—	—	—	—
„ sänkning af Lida-ån	—	—	10,000	—	—	—	—	—	—	—
„ rensningar i Ume elf	2,000	—	—	—	62,000	—	60,000	—	122,000	—
	Summa R:mt				317,416	67	92,500	—	409,916	67